

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1946 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 228. — Štev. 228.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 19, 1942. — ČETRTEK, 19. NOVEMBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

NA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvenredni sobotni, nedeljski in prazniški)
ČITAJTE, KAK VAS ZANIMA

SPOPADI PRI BIZERTI

ZAVEZNIŠKE ARMADE, KI SO VDRLE V TUNIZIJO, SO ZADELE NA SOVRAŽNIKA NA VEČ MESTIH IN NA STRANI ZAVEZNIKOV SE BORI TUDI 10,000 FRANCOSKIH VOJAKOV, KI PRODIRAJO PROTI OSIŠKI ARMADI OD ZADEJ IZ SAHARE. —

Sicer je prišlo le še do manjših spopadov, toda od bodoče velike bitke je odvisna usoda strateško važnega pristanišča Bizerte in ta bitka bo odločila, kdo bo v bodoče gospodaril Sredozemskemu morju.

Poročilo iz glavnega stana generala Andersona pravi, da so ameriški, angleški in francoski vojaki na več krajih vkorakali v Tunizijo in da so se prednji oddelki že spopali s sovražnikom.

Ameriški in angleški vojaki, ki prihajajo od severa in juga, so se spopadli le z majhnimi osiški oddelki in Associated Press poroča, da so Nemci še niso hoteli spustiti v kako večjo bitko.

Associated Press tudi poroča, da je zavezniška armada od Bizerte oddaljena samo še komaj 70 milj.

Splošno je domnevano, četudi ni uradno potrjeno, da angleška armada prodira v ravnini črti proti Bizerti po severnih cestah ob sredozemski obali, skupna ameriška in angleška armada pa prodira v notranjost v smeri proti Gabesu in Sfaxu ob vzhodni obali Tunizije.

Zavezniški glavni stan v Afriki naznanja, da so francoske oblasti odredile splošno mobilizacijo 1. enika 1939 in da se francoski oddelki že bore ob strani zaveznikov.

Ameriški in angleški padalci so zasedli več letališč v notranjosti dežele in jih utrdili. Madridska radijska postaja pravi, da so padalci skušali zavzeti neko višino pri Bizerti, da pa se jim namera ni posrečila. Kot pravi neko poročilo, so Nemci trdno nastanjeni v Bizerti in Tunizu.

Ameriške zračne trdnjave so drzno napadle gasolinska in municijska skladišča pri Bizerti ter so izstrelile en nemški napadalni aeroplan.

Druga poročila naznanjajo, da angleška osma armada, ki je vedno pod razbito Rommelovo armado, armada borečih Fran-

cozov, ki šteje 10,000 mož in je oborožena z ameriškim orožjem, pa je vdrla od Čadskega jezera proti severu.

Nad pristaniščem Boné v Alžiru je bilo izstreljenih 11 osiških aeroplanov. Tudi zavezniški so izgubili dva aeroplana, toda dva pilota sta se rešila.

Radijska postaja v Maroku naznanja, da so zavezniški v Tunizijo poslali do sedaj največjo armado padalcev. Na mnogih krajih so padalcem pomagale francoske garnizije.

Zavezniški kot Nemci in Italijani pošiljajo velika ojačenja v Afriko. Hitler se zaveda, da mora za vsako ceno vstaviti zavezniške v Afriki in je zato v Sredozemsko morje poslal 100 podmornic, na Siciliji in Sardiniji pa je veliko število aeroplanov. Associated Press poroča, da ima osiške na Siciliji in Sardiniji okoli 1000 aeroplanov.

Vsi potniški vlaki na Madžarskem in Hrvaškem so bili preklepani, da se more voziti vojaštvo z ruske fronte v južno Evropo. Vojaki se vozijo dalje skozi Genovo in Sicilijo.

Nekatera poročila pravijo, da je Hitler poslal v Tunizijo feldmaršala Rommela, da organizira osiško obrambo, toda prej je bilo naznanjeno, da je poveljnik osiške armade v Tuniziji general Walter Nehring.

O Rommelu je bilo že tudi pogosto poročano, da je v Berlinu, — v Monakovem in da je bil celo ubit ali pa ranjen pri nesreči z aeroplanom.

PREDSEDNIKOVA IZJAVA O DARLANU
Washington. — Ker se je v mnogih krogih razširila bojazn, da bomo sodelovali z bivšimi Hitlerjevimi pristajši, na katere je naletela ameriška vojska v Severni Afriki, je predsednik Roosevelt namahnil, da je on vprašal za osvobodjenje vseh političnih jetnikov vichyske vlade v Severni Afriki.

Tozadevno predsednikovo poročilo je bilo podano časnikašem in poročevalcem, ko so prišli h konferenci v Belo hišo.

Predsednikova izjava v tem smislu se glasi: "Predložil sem zahtevo, da se spusti na svobodo vse one osebe v Severni Afriki, ki so bile vržene v zapor zato, ker so bile proti nacistični dominaciji sveta in razveljaviti sem ukazal vse postave in dekrete, ki so jih uvedli nacistični ideološki ali nacistični vlada."

(Londonsko poročilo agencije je ONA govori o tem, da je general Eisenhower, poveljnik ameriških čet v Severni Afriki, že informiral delegacijo židovskih voditeljev, da bodo proti židovske postave vzpostavljene po Vichy-u odpravljene.)

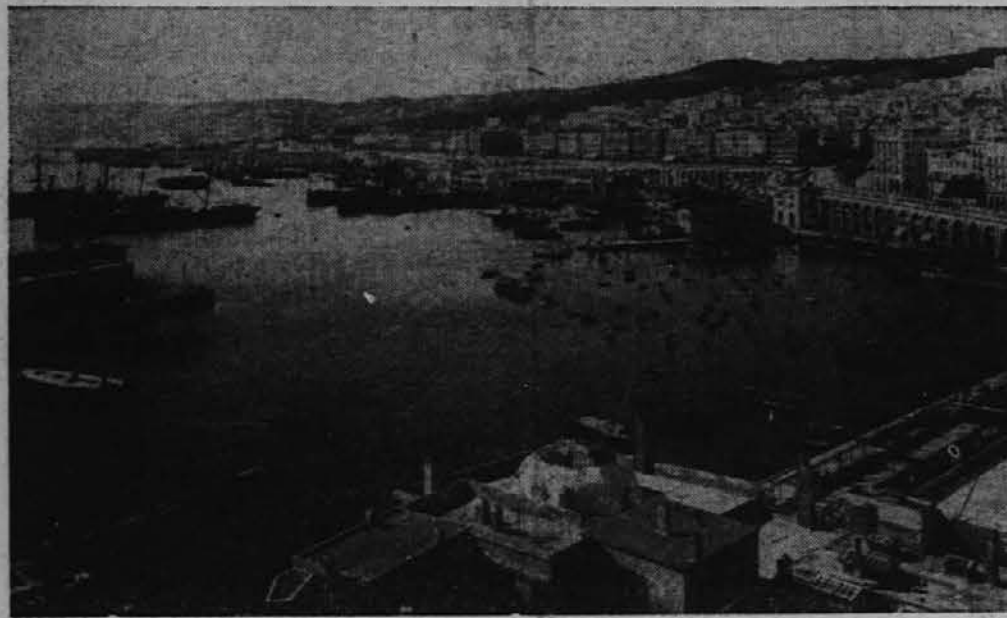
Washington. — Predsednik Roosevelt je dejal, da docela razume in se tudi strinja z naziranjem, da spričo zgodovine

zadnjih par let, ni mogoče napraviti kakih trajnih dogovorov z admiralom Darlanom in poleg je še pripomnil, da nimamo nič v ameriški armadi pravice, razpravljati o bodočnosti Francije ali njenega imperija.

"Bodoča francoska vlada bo vzpostavljena po francoskem ljudstvu samem," je rekel predsednik, "in ne po kakem posamezniku v metropolitanski Franciji ali pa kje za morjem."

Ko bodo zavezniški zmagnali, je dejal predsednik, bodo osvobodjeni francoski ljudje že sami gradili svojo bodočnost in svojo vlado, on je sprejel gotove ukrepe generala Eisenhowerja zato, ker so zgolj začasni in pa, ker so ohranili mnogo ameriških, britskih in francoskih življenj, ter obenem omogočili pripravljenost za napad na Tunizijo in mogoče tudi na Tripoli. — (ONA.)

VAŽNO AFRIŠKO PRISTANIŠČE V ZAVEZNIŠKIH ROKAH

Pogled na Alžir v francoskem Alžiru, ki se je prejšnji teden podal ameriški armadi.

Izvirne vesti o bojih v Sloveniji

Iz ilegalnega časopisa "Zarja Svobode", štev. 6 z dne 1. junija, 1942, ki izhaja nekje v Sloveniji, posnemamo naslednje poročilo, ki ga poroča Jugoslovanski Informacijski Center v New Yorku.

Na Notranjskem so se v maju odigrali težki dogodki. Po dajamo jih kakor so jih doživeli naši ljudje v loški dolini.

Od 1. maja naprej je zajela vso Notranjsko mrzlična propaganda, ki je prepričevala ljudi, da se sovražne fronte lomijo, da je nastopila splošna zavezniška ofenziva in da bo vojne skoraj konec.

Češ, vsi tlačeni narodi Evrope so se že dvignili k splošnemu upor. Zdaj je že tudi Slovenija skoro vsa osvobodjena. Treba je le še majhnih naporov, da se prežene Italijane iz vseh preostalih delov Slovenije in zasedla bo zopet svoboda in pravičnejši socialni red. Pojavili so se plakati, ki so naznanjali, da morajo po 10. maju prenehati z delom vsi obratniki, vsi delavci na žagah, na progah in cestah. Istočasno pa je ustna propaganda napovedala za dan 13. maja splošno mobilizacijo vseh moških od 18 — 50 let. Ta propaganda je dosegla popoln uspeh, ker je ljudje radi neurejenih razmer niso mogli kontrolirati niti po radiu niti drugače.

O tej propagandi so bili obveščeni tudi Italijani. Med 11. in 12. majem so se vsi Italijani, tako uradništvo, kakor orožniške straže in vojaške posadke, umaknile iz Loške doline. Odpeljali so se z avtomobili — in po vsej dolini je šel kot ogenj glas "Italijani beže."

Kdorkoli prej še ni verjel, je bil zdaj prepričan, da je vojne konec — Italijani beže! Še isti dan so prišle v dolino manjše skupine partizanov v civilnih oblekah, ki so zasedle vse občine in urade in prevzele oblast. V Ložu je "Politkomisar" izdal proglas, s katerim je objavil osvobodjenje Slovenije, ukinitve zakonov, dal razna prehodna navodila, prepovedal plenjenje in pijan-

čevanje. Tudi v Grahovem so objavili tak proglas, podpisan od poveljnika bataljona Slavkova Smelega in "politko-komisarja" Florjana Notranjskega. Vsi prebivalci so bili pozvani na zborovanje v Stari trg pri Ložu, kjer se jih je obvestilo, da je Slovenija že do mala vsa osvobodjena.

Iz vrst domače "Narodne zaščite" je bila nato odredjena posebna krajevna straža in posebna straža za politični komisarjat, s katerega je visela slovenska zastava z peterokrako zvezdo. Na zborovanju v Starem trgu je bil tudi postavljen poseben terenski odbor, ki je prevzel oblast v Ložu in vsej dolini.

Partizanov ni bilo veliko, ali bili so zelo disciplinirani. Med tem časom se je tudi splošno zadrževalo, da preko Hrvaške in Like prodira Mihajlovičeva vojska, da je že na meji Slovenije in da pritiska tudi na Istro.

Tako je bilo 12., 13. in 14. maja. V petek, dne 15. maja pa so partizani nenadoma zapustili Lož in Stari trg. Varstvo obeh krajev so prepustili le domači "Narodni zaščiti", ki je bila oborožena le s puškami.

V soboto, dne 16. maja so pridrl v Lož Italijani in to od vseh strani. Pehota, artilerija, oklopni avtomobili in tanki, vse to je navalilo na šibke oddelke domačinov, ki niso imeli drugega orožja kot puške.

Oddelki "Narodne zaščite" so se umikali proti Markovu in Pudoču. Kočljiv položaj je nastal, ko so jim prišli v bok italijanski oddelki, ki so prodirali z Malega vrha od Bloške strani. Kljub velikanski premoči, so se fantje junaško držali, vendar proti topovom in ročnim granatam niso mogli uspeti. Padlo je 11 mladih fantov,

od katerih je bilo najstarejšemu 34, najmlajšemu pa šele 16 let. Trupla padlih borec so Italijani zverinsko izmaknili, da jih je bilo mogoče spoznati le po obleki. Ko so ugotovili identiteto ubitih, so do tal požgali njih domačije.

Tudi Italijani so imeli več mrtvih in ranjenih.

... Dalje sledi.

Turško mnenje o invaziji Evrope

Poročilo iz Moskve pravi, da je turški list "İkdam" izrazil mnenje, da bodo mogli zavezniški potem, ko bodo počili Severno Afriko, zasesti Kreta, Sardinijo in Corsico, nakar bodo napravili prvi vdor v Evropo preko Italije.

List piše, da se je vojna sreča že zaobrnila. Nemška ofenziva pri Stalingradu se je zavlekla tako, da je skupno z neuspeli na Kavkazu in porazu Rommela v Afriki došla prekrižala nacistične načrte. List zaključuje svoje tozadevno mnenje z domnevo, da bo napadom na Sredozemske otoke najbrž sledil udar skozi Francijo.

Beg se jim ni posrečil

Poročilo iz Maroka se glasi, da je skušalo pobegniti devet nacističnih častnikov, ko so vkorakale v neko mesto ameriške čete. Častniki, ki so bili člani nemške mirovne komisije, ki je bila odposlana v francosko Moroko ob sklenitvi premirja med Francijo in Nemčijo, so skrbeli, da je bilo odposlanega v Nemčijo dovolj nacijem potrebnega materiala.

Prihod Američanov so opazovali čisto mirno in so se ravno pripravljali, da pobegnejo, ko so jih ameriški vojaki, ki so jih zasledovali, presenetili. Eden od častnikov je bil ustreljen ker je hotel vkljub očitni nemožnosti pobega uiti iz mesta. Proti Američanom so se ujeli častniki, med katerimi je bil tudi en polkovnik, obnašali neprijazno in kislo.

Poroča Jugoslav Information Center, New York

Iz Jugoslavije

TEŽKI BOJI V JUGOSLAVIJI

ONA poroča iz Londona dne 15. novembra, da so jugoslovanski guerilci napadli s podvojenimi silami in osvojili desetorico bosanskih vasi, v katerih so ujeli precejšnje število italijanskih vojakov.

NEMCI NADOMEŠČAJO ITALIJANE

Iz Londona prihaja poročilo potom ONA časniške agencije, dne 15. novembra, ki pravi, da najhujši boji na jugoslovanskem ozemlju divjajo zdaj v okolici Bihaća, Bosanske Krupe in Cazina. Spopadi sledijo spopadom tudi v vseh ostalih krajih po Liki, Kordunu, Banji in Bosanski Krajini — prav v vsem ozemlju od Sanskega mosta pa do Slunja.

General Loehr, nemški vrhovni poveljnik na Balkanu, je moral prositi Hitlerja, da mu pošlje ojačenja. Italijani v Dalmaciji se baje že pripravljajo na odhod in bodo najbrže zamenjani z nemškimi četami.

Reuter poroča, da se nahaja v borbah, ki divjajo v zapadnem delu hrvaškega ozemlja, od 10,000 do 15,000 guerilcev.

Newyorški Times in različni radio govorniki prinašajo kot najnovejšo vest iz Jugoslavije, da so guerilci na Hrvaškem začeli široko zasnovano ofenzivo. Poročilo v New York Timesu se glasi:

Agencija Reuter poroča iz Zeneve, da so guerilci na Hrvaškem začeli ofenzivo proti zasedbenim četam osiške na fronti široki 30 milj in da so že uspeli zasesti eno mesto in 32 utrjenih krajev. Boji so bili izredno hudi. — Poročilo je prišlo v New York potom UP.

(Nekateri radio komentatorji poročajo celo o še večjih uspehih — navajajo zasedbo 3 mest in preko 50 vasi.)

O NOVI VLADI V NEDIČEVEM BEOGRADU

Zakasnelo poročilo.

ONA časniška agencija poroča iz Zuericha sledeče: —

Po dvomesečnem lovu in iskanju ljudi, ki bi kot mario-netni ministri pristali na to, da se odpošlje pridelek srbske žetve v ozemlja osiške, je bila pretekli teden (1.—7. nov.) po velikih težavah sestavljena v Beogradu nova vlada za takozvano — "rešitev naroda."

Največja ovira pri sestavljanju te vlade je bila najbrže izbira primerne ministra za notranje zadeve. To mesto je pripadlo Tanasiju Diniću, ki je v tem poslu zamenjal Milana Ačimovića. Dinić je bačel zapustiti Jugoslavijo leta 1936. po resnem sporu s tedanjim predsednikom vlade ter se vrnil domov šele leta 1939., ko je bil na vladi Cvetković.

Nobenih novic ni o tem, komu je pripadlo ministrstvo zunanjih zadev in ministerstvo vojne. Milan Nedić je ostal predsednik vlade.

Odnadli so v tej vladi naslednji ministri: dr. Jovan Mišić, dr. Čedomir Marjanović, Mihajlo Olčan in Milan Ačimović.

Glasom obvestil, ki prihaja preko radia iz Beograda, so povzročile to vladno krizo težkoče, ki so se pojavile med

"poljedelskimi predstavniki" Nedićeve vlade in zastopniki zasedbenih oblasti glede načrtov, kako naj se na najprimernejši način izkoristi žetev žitnih pridelkov.

Še nekaj o novi Nedićevi vladi

London, 10. novembra. (Radio prejemna služba.) — V teku zadnje večerne oddaje, je predavatelj v tedenskem pregledu novic objasniti spremembe vlade v Beogradu:

"Oni trije, ki se niso mogli sporazumeti s Turnerjem in Baderjem in jima izročiti kar sta zahtevala, so bili izločeni iz takozvane "srbske vlade za rešitev naroda". Vprašanje je seveda, ali bodo mogli lenuhi Mihajlo Olčan, Čedomir Marjanović ... rešiti svoje glave.

Nedić, mario-netni general, je na ukaz Nemcev spreminil svojo vlado edino le v cilju, da zajame Nemcem zaplenbo srbske žetve pri srbskem kmetu. Opazili smo, da je bil lov na ministre v Beogradu jako težko podjetje, kajti kriza se je vlekla dolgo časa. Vlada se ni mnogo izpremenila: pravosodje: — Bogoljub Kujundžić; javna dela: — Kuzmanović; prosveta: — Velibor Jonić; promet: — Josip Kostić; poljedelstvo in prehrana: — dr. Radoslav Veselinović; narodno gospodarstvo: — dr. Milorad Nedić; kmetstvo: — dr. Milorad Nedić; socialna politika: — Stojimir Dobrosavljević.

Najbolj zanimiva pa je sprememba v portfelju notranjih zadev. Ko da bi naenkrat začele vrane vranam kljuvati oči. Tasa Dinić je izrinil svojega učitelja Milana Ačimovića in se sam vsedel na njegov sedež. Ačimović bržčas ni uspel. Da zadosti vsem zahtevam generala Baderja, tako da je Nemec poskrbel za to, da mu najde naslednika. Vprašanje je zljaj le, ali bo Ačimović bolj mirno spal v enem izmed svojih treh stanovanj, ali ga bo tudi tam še vedno preganjal strah pred četniško osveto.

Rumunskega Karola so hoteli spraviti v Ameriko

Washington. — Tekom obtožbe treh uradnikov takozvane "svobodne Rumunije", po veliki poroti v Detroitu, je bilo razkrito tudi dejstvo, da se je skušalo spraviti v Ameriko bivšega rumunskega kralja Karola, da bi se tukaj potem mogel polastiti 80 milijonov dolarjev vrednosti rumunskega kapitala.

Obtožnica treh uradnikov navaja, da se ti niso registrirali, kot tuji agentje, medtem, ko so delovali na tem, da dobijo bivšega monarha v to deželo iz Mehike kjer se sedaj nahaja.

Glavni namen njih delovanja v to smeri je bil, da bi se postavilo Karola na mesto, ki bi mu dalo pravico do kontrole nad rumunskim kapitalom v tej deželi, kateri kapital je bil po Ameriki zamrznjen, ko je Nemčija zagospodarila Rumunijo. Kraljevi pajlašt so ga hoteli proglasiti za voditelja rumunske vlade v zamejstvu. Kot takemu, so mislili, bi moral z kladniški departament Zdr. drž. dovoliti dostop v rumunsko zlato v tej deželi.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisements on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot., nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

PREDSEDNIK POJASNIL ZADEVO GLEDE FRANCIJE

Z ozirom na veliko kritiko v ameriških in angleških listih je predsednik Roosevelt pojasnil politiko washingtonske vlade z ozirom na Francijo. Rekel je, da je "politične ukrepe" generala Eisenhowerja z nekaterimi bivšimi ministri v višjiški vladi sprejel samo kot začasno "ureditev", da je bilo rešenih več življenj in pridobljenega več časa.

Pri tem pa je takoj zagotovil, da z admiralom Darlanom ne bo sklenjen noben stalen dogovor in da tudi višijska vlada ne bo vpostavljena v francoskem ozemlju v Afriki. Bodoča francoska vlada bo postavil oavbojen francoski narod, ameriška armada pa nima oblasti o tem odločevati.

Angleški listi so bili posebno ostri, ker je general Eisenhower vzel v svojo službo admirala Darlana, ki je nato imenoval generala Girauda za vrhovnega poveljnika francoske armade v Afriki. Londonski listi so očitali generalu Eisenhowerju, da je sklenil zvezo z Darlanom, ki je še nedavno je del kruh iz Hitlerjeve roke, popolnoma pa je prezrl generala de Gaullea, ki se po razsuhu Francije leta 1940 nikakor ni hotel podati, temveč je zbral okoli sebe nekaj pristašev, pozneje nabral precejšnjo armado in v Londonu postavil odbor svobodnih Francozov, ali kot se sedaj imenuje odbor borečih se Francozov.

Predsednik je posebno povdaril, da je Eisenhowerjev "ukrep" v severni Afriki samo začasen, da pa je bil v razmerah in okoliščinah potreben.

Sporazum med generalom Eisenhowerjem in admiralom Darlanom v prvi točki zahteva, da so izpuščeni vsi de Gaullejevi pristaši, ki so bili zaprti, ker so se borili proti nacijskemu osvajanju sveta.

Predsednik je vpošteval mnenje in mišljenje združenih narodov ter je odločil, da se z ozirom na Darlanovo politično delovanje zadnjih dveh let z njim ne sme skleniti noben stalen dogovor.

Zato je bil sklenjen samo "začasen" sporazum, da med zavezniško in Darlanovo armado ni prišlo do spopada, kar bi imelo za posledico boje, ki bi mogli trajati mogoče en mesec in bi pri tem padlo veliko število ameriških in angleških vojakov. Ker je tedaj admiral Darlan pozval francoske vojsake, da se zavezniškom ne upirajo, so mogle zavezniške armade zasedi Alžir in Maroko v 72 urah ter nemudoma korakati proti Tuniziji, predno so mogli Nemci zgraditi kake utrdbe.

Ker je bil dosežen sporazum z Darlanom, se tudi še francoska armada pod poveljstvom generala Girauda bori ob strani zavezniškov.

S predsednikovo izjavo so bili zadovoljni vsi njegovi prejšnji kritiki, posebno pa še boreči se Francozi, ki so se takoj spočetka bali, da bo predsednik Roosevelt dovolil, da se višijska vlada nastani v zamejstvu v Afriki.

Duhovi so se pomirili, s politiko, ki jo je pojasnil in razložil predsednik Roosevelt, je javnost zadovoljna in, kar je glavno — ameriška, angleška in francoska armada prodira v Tunizijo in bo prej ali slej uničila osiško armado ali jo pa vrгла iz Afrike.

RUSI ODBILI NOV NAPAD NA STALINGRAD

Rdeča armada je odbila 3000 moč nemške infanterije, ki so napadli na severu Stalingrada. Na tem kraju so Rusi zavzeli več sovražniških utrjenih postojank ter tudi odbili močan napad pri Mozdoku.

Jugovzhodno od Nalčika so Rusi napadli neko vas ter ubili 200 Nemcev in jim razbili 3 tanke in 4 truke. Na nekem drugem kraju so Rusi vjeli dva truka z nemškimi častniki.

Polnočno poročilo pravi, da je rdeča armada pregnala Nemce z neke utrjene višine severovzhodno od Tuapse. En sam ruski vojak je s strojno puško odbil tri nemške napade in pobil nekaj ducatov Nemcev.

Severni del Stalingrada so Nemci napadli s tanki, ter so skušali prodreti do Volge, toda Rusi so napad odbili ter prejšnji.

Španska mobilizira

Španska vlada je sinoči pričela delno mobilizirati svojo armado. General Franco je odredil mobilizacijo, ker se nemška armada zbira v južni Franciji ob španski meji.

General Juan Yague, ki je v španski državljanski vojni poveljeval armadi Morov, je iz Madrida odpotoval v Melillo, kjer je prevzel poveljstvo nad desetimi armadnim zborom, ki brani Španski Maroko.

razbili 8 tankov in več topov.

"Rdeča zvezda" naznanja, da je Hitler sredi oktobra ukazal svoji armadi, da zavzame Stalingrad do 1. novembra. Nemci so napadali 20 dni in so vsak dan izgubili 1000 do 4000 vojakov. 4. novembra je bila ofenziva zaradi težkih izgub ustavljena in nastal je en teden mir, v katerem času so Nemci dobili rezerve. Sedanji napadi so mnogo slabšeji kot so bili prejšnji.

Zavezniška ofenziva v Afriki in njen vpliv na razmere na Balkanu

(JIC.) — "Christian Science Monitor" prinaša članek svojega posebnega dopisnika iz Londona E. Berg Holta. Dočim britanske in ameriške čete z vso naglico prodirajo iz Egipta in iz Alžira proti Tripolisu, so se srea vseh balkanskih narodov, ki ječe pod tujčevim jarmom, razveselila in napolnila z velikim upanjem in pričakovanjem.

Istčasno pa so se vsi oni, ki so svojo usodo zvezali z osišcem, prestrašili. Vzrok tega je predvsem, da grozi Italiji nova nevarnost, ki bi mogla odvesti velik del italijanskih vojaških sil domov, da branijo svojo lastno zemljo. A ravno zdaj je malo nemških vojakov na razpolago, da bi jih zamenjali. Ves svet ve, najbolj pa Italijani sami, kako delavni so guerile v Jugoslaviji, Grški in Albaniji. V velikih predelih teh ozemelj vozijo vlaki le po dnevu in še to le tam, kjer so posekali gozd, grmovje in druge kosate rastline v širini polovice milje na obeh straneh železniške proge.

Na nekaterih stranskih progah je obrat že več mesecev popolnoma prekinjen. Dognano je, da je italijanska nadoblast v Črni gori priznana edino le v Cetinju in enem ali dveh večjih mestih. Na Hrvaškem je vreme začelo pomagati četnikom, katerim so grozile operacije čiščenja.

V Sloveniji, prav na meji Italije, pa so oddelki upornikov dejansko že dosegli popoln zastož železniškega obratovanja. To so vesti še iz časa, predno je general Alexander napadel maršala Rommela. Balkanski narodi vedo, da bodo Italijani, ki so bili odgovorni za javni red in mir v teh krajih in tudi v neposredni preteklosti niso bili kos tej nalogi, če težje uspešni zdaj, ko se zbirajo nad Italijo črni oblaki, ki prihajajo iz Severne Afrike.

Poročila zatrjujejo, da so nemške čete na Balkanu številno slabotne in da so posebno v preteklih mesecih oddale precej močstva vzhodni fronti, da izpolnijo vrzeli, ki jih je zasekalo rusko orožje. Časniške vesti iz Kaira, ki so bile objavljene v Londonu, poročajo, da se nahaja v Grčiji le še ena sama nemška divizija. Drugod pa v tej deželi tvorijo posadke Italijani in Bolgari.

V Jugoslaviji je položaj precej sličen — največ je Italijanov, Madžarov in Bolgarov, do čim drže Nemci le najbolj nemirne ali pa strateško posebno važne kraje.

Povsod na Balkanu je videti, da se je splošni položaj temeljito izpremenil v zadnjih dveh tednih.

Hitler mora zdaj računati na svoje zadnje rezerve in na moštvo svojih hlapcev, da ojači svoje čete na ruski fronti. Vide-

ti je, da bo moral zanemarjati rusko fronto, ako se bo hotel zavarovati proti grožnjam na svojem boku.

Ako tega ne bi storil, ali ako bi ne mogel zaščititi svojega boka, bi po mnenju balkanskih izvedencev ta del Evrope nudil združenim narodom ugodno prvo stopnico, iz katere bi bilo mogoče prekiniti najvažnejše Hitlerjeve prometne linije, katerih dolžina je ogromna.

Ni torej težko razumeti, da se je Balkan začel buditi in da se to gibanje preliva iz Grčije in Jugoslavije v Albanijo in Bolgarsko, Rumunijo in Madžarsko ter celo na Turško.

Na Balkanu vlada vsesplošno prepričanje, da je končni poraz osišca neizbežen. Ono o čemer narod največ razmišlja, je vprašanje, da-li se bo nemški poraz in beg začel že letos pozimi ali šele v prihodnji pomladi in poletju.

Osišče pa med tem dela kar more, da bi čimbolj izrazilo in izkoristilo hlapce in kvizlinge, ki naj pomagajo pri vzdrževanju nadzorstva v tej težki situaciji. V grškem ozemlju, ki je bilo priključeno Bolgariji, je naseljeno mnogo tisočev Bolgarov. Hrvaška marijonaeta vlada pa je organizirana na tak način, da ima vse vodilne niti v roki izdajalec Pavelić, obdan od svojih vstajskih teroristov.

Dr. Vladimir Šipuš je v tem pogledu bolj važna izjema. Nedavno je bil imenovan za ministra notranjih zadev. Ta bivši uradnik je bil beje prej pristaš in morda celo dejanski sodelovalec dr. Mačeka. Ako je to res, potem je bil dr. Šipuš postavljen na to mesto zato, da pridobi za Paveličev režim one Hrvatice, ki so se mu dozdaj upirali. Iz imen drugih članov te nove vlade, pa bi se moglo zaključiti le, da želi Pavelić še bolj zastrupiti odnošaje med Hrvati in Srbi. Cilj je jasen — ako bi mu uspelo dovesti ta dva bratska naroda do medsebojnega klanja, bi manj prilike in možnosti, da se skupno bore proti osišcu.

Kava bo odmerjena koncem novembra

Zadnji teden v novembru bo ustavljena vsa prodaja kave na drobno in podvzeti bodo koraki za pričetje odmerjenja. Konzumenti bodo lahko dobili svoje prve racije 29. novembra. Uporabljale se bodo za nedoločen čas znamke iz sladkornih knjižic.

Odmerki kave so za osebe stare čez 15 let. En funt kave na osebo za vsakih pet tednov bo začetna racija, pozneje se zna tudi to spremeniti.

Ako kdo slučajno zgubi racijsko knjižico, naj to javijo lokalnemu War Price in Ration Boardu.

Cena kavi je določena po odredbah administracije cen.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO
216 West 18th Street
New York, N. Y.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

JERRY KOPRIVSKA in njegov
orkester na glasbeni
Terezijska Polka
Na planincah—valček Šev. M 579
In DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBUROCA — Šev. M 573
Za toso, cenik in ope plošč se
obrnite na: JOHN MARSHALL Inc.
463 West 42nd Street, New York

Skriti sovražniki

... Nadaljevanje.

Možakar, ki se je potrudil, da mi je prišel delat lekcijo, ko sem jaz vršila svojo dolžnost, kot državljanka te dežele in kot članica naroda, ki spada med zavezniške demokratične narode, je hotel med drugim vedeti tudi to, zakaj naj bi ameriški fantje prelivali svojo kri za Čehe, Jugoslovane ali sploh za katerikoli narod v Evropi.

Seveda sem ga brž informirala, da moj narod doma ne čaka, da pride kdo prelivat zanj svojo kri, ampak se bori takorekoč z golimi rokami proti sovražnikom, katere je pomagal do zob oborožiti kapitalistični sistem, katerega pa ne moremo prikloniti zgolj gnili ali dekadentni Evropi, ampak vsemu svetu. Vrgla sem mu v obraz dejstva, ki so poglavalna kri v glavo netolerantnežu in ga zmedla v njegovih pojmihi in nazorih, ki jih je še trenotek prej izražal.

V zagovor glede kapitalističnega zločina je privlekel na svetlo imperijalistično Anglijo in pa nazor, da mali narodi, ki se zdaj emerijo in vpijejo na pomoč, nimajo pravice do ekonomskega obstanka in samostojnosti. Pri tem sem mu navedla nekaj dejstev o nemškem trgovanju z Jugoslavijo pred to vojno in o znanih škandaloznih kupčijah pri katerih je Nemčija vlačila iz naravnih virov bogate Jugoslavije bogastvo za svojo industrijo, v kateri je hitela izdelovati morilno orožje, dočim je jugoslovansko ljudstvo dobilo v plačilo aspirine in razne stvari nemškega izdelka, ki niso imele za kmeta ne za delavca nobene vrednote ... aspirinov niti za glavobol, ki je prišel, niso imele prilike jemati, kajti naciji so koj po zasedbi brž pograbilili nazaj vse, kar so mogli doseči in porabiti za svoje vojno prizadevanje ... aspirine morda še sedaj sami uporabljajo za glavobol, ki jim ga daje Rusija.

Moj nasprotnik je dejal, da je to bila krivda vlade in ljudstva, ki je s tem samo jasno dokazalo, da ni zrelo za samovla-

do in bi zato ne smelo imeti več ekonomske svobode. Za svojo deželo se to "vrlo" ljudstvo, je dejal, niti boriti ni hotelo vzlic temu, da se je trolilo po svetu, kakšni junaki da so jugoslovanski vojaki.

Uvidela sem, da imam opravka s skritim sovražnikom slovenskih ljudstev, zato sem ga vprašala iz kakšne narodnosti izhaja on. V odgovor me je najprej zafrknul, da on je samo Američan, pa nič drugega. Vprašala sem ga torej nadalje iz katerega indijanskega rodu izhaja in to ga je končno pogrelo, da mi je zabrusil, da je belec in sicer francoskega in angleškega porekla. Sedaj sem prišla pa jaz na svoje. Stavila sem mu nekaj sitnih vprašanj glede pravice ekonomske samostojnosti takimenovanih vodilnih narodov, ki so gospodarili malim narodom v Evropi in igrali vlogo njih pokroviteljev in zavezniškov, ki so imeli skrbeti, da bi bili njih mali zavezniški pravilno in zadostno oboroženi v slučaju napada na njihove dežele, toda so pustili, ko hitro je prišla prva nevarnost, da je prešla izvrstno in najboljše oborožena Čehoslovanska v Hitlerjeve roke. Ravno isti "gnili" gospodarji Evrope so poskrbeli, da so imeli v Jugoslaviji svoje zveste in lakomne pripadnike, ki so gledali na to, da je ostala regularna, jugoslovanska vojska brez zadostnega in pravega modernega orožja.

dalje, da je poljska "gnila" gospoda lahko izdala poljsko ljudstvo Hitlerju s tem, da ni hotela slišati ničesar o izvezi z Rusijo, ki bi bila branila svojo sosedo in lastne meje pred vpadom nacijskih hord ... omenila sem mimogrede španski slučaj in še to in ono iz nedavne zgodovine, ki nas je pripeljala v to strahovito vojno uničevanja in iztrebljevanja ljudstev.

Ali mislite, da sem dobila kak smiselen odgovor? Kaj še!

TRGANJE IN BOLEČINE V MISICAH?

Hitro pomni dobiti s Pain-Expeller-om, čudovitim mazilom, ki ga rabijo tisoči. Nad 10 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove dovednosti. Zadržite svoj Pain-Expeller s Sirkom na skladu.

PAIN-EXPELLER

Malo ironije je v tem, ko je "arijski nad-človek" primoran pred "rumenim arijcem" opravičiti neuspeh pri Stalingradu.

Dopisov brez podpisa in osebniosti ne prištevamo. Dopis na uredništvu slovenskih naselbin ne more biti razlog za kakršnokoli vprašanje v zvezi z njim.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopis se nam lahko dobrodolet, kar pomeni, da smo ga prejeli in se s njim bomo razpravljali. Vse ostalo, kar ni namenjeno za objavo, ne bomo objavili.

RAZNO IZ LITTLE FALLS, N. Y.

Ko takole zvečer človek čita dnevne novice, in sliši novice tudi iz radia, se nehoti vpraša. Ali je vse to resnica, ali so le prazne sanje, kar skoro si je nemogoče misliti, da bi se kaj takega dogajalo v tako imenovani prosvetljeni civilizaciji 20. stoletja. A ko si človek malo odpočije in zavle, pa ve, da je kruta resnica.

Ze več kot eno leto prihaja poročila iz starega kraja, kako preganjajo naše ljudi, pa ne samo preganjajo, pač pa tudi more na debelo, in to vse od kraja, moške in ženske, kakor tudi otrokom ni prizaneseno. Povelje je: "Ubogaj, ali pa umri!" Če pa ni drugič, pa v koncentracijski tabor, kjer je malo drugače kot smrt. Večina nas ki smo tukaj, imamo tam, če že ne bližnje, pa dajne sorodnike, torej nam ne more biti vseno, kaj se dogaja z njimi, in vsi mislimo, ali jih bomo še kdaj videli, ali jim mogli kaj pisati, pa, kot izgleda, jih hočejo čisto izbrisati.

Pa to še ni vse. Sedaj smo prestari, pač pa naši sinovi. Veliko jih že slo! Vprašanje pa je, koliko se jih povrne. Mislim tukajšnje malo naselbine, je že slovenskih fantov pri vojakih čez petdeset. Mogoče ni vsaka slovenska naselbina tako obilno zastopana. Tukaj na primer ima Mr. Fr. Bostnar 5 sinov pri vojakih, Mr. J. Gerdin 3 sinove, eden je vjet na Japonskem, ako je še živ. Delal je namreč na Wake Islandu, ko so ga Japonci vzeli, in od tedaj ni nič slišati o njem. Stariši pač želijo, da bi bil živ in se po vojni povrnil domov. Peti sin pa tudi dela na Havajskih otokih pri obrambnih delih. Drugi imajo po dva ali enega v armadi.

Vsi vemo, da se Amerika bojuje za svojo in našo svobodo, in bojevalci se morajo pač tisti, ki so sposobni, ali kljub temu is vsak želi, da bi njegov prišel nazaj in nepoškodovan. Hudo je, ko je vojna, in vidimo, koliko mladih življenj se izgubi vanj dan, ali še veliko večje gorje bi bilo, ako bi prišli pod Hitlerjevo peto (in njegovih o-

prodiv) ko si je v glavo zabil, da bodo on in njegovi pomagali vladati celi svet. Tedaj bi pa ne trpeli samo naši fantje, pač pa vsi skupaj in še naši potomci. Pomagati moramo vsi skupaj, da se kaj takega ne zgodi. Res bomo v prihodnjih mesecih morali marsikaj pogrešati, ali lakota pa nam še ne grozi, mi to lahko utrpimo, brez nevarnosti, in še srečni se lahko štejemo v primeru z našimi na bojni fronti.

Zadnje soboto smo imeli v tukajšnjem Slovenskem domu party, ali tako zvano pojedino. Udeležba je bila povoljna, zastopani so bili iz vseh bližnjih naselbin, še celo iz New Yorka, bila Mr. Kovič in Mr. Verbič, ali kaj ko se jim je tako mudilo domov. Ne vem ravno vzroka, mislim pa, da jim je bilo dolg čas po boljših polovcih. Mislim, da tukaj nista bili; saj jaz in nisem videl. Še ni bila nra polnoči, pa sta že šla proti Fly Creek in potem domov. Ako bi vidva še par ur počakala, bi se pa vama nič ne mudilo nazaj. Zadržali je bil pa tukaj Anthony Svet, pa tudi njemu se je strašno mudilo nazaj, tako da ga jaz še v Fly Creek pri Žigomu nisem mogel dobiti. A fantji, smo pač v vojni, in vse gre jako hitro, upamo, da po vojni hoste imeli več časa se tukaj vstaviti.

Ne dolgo tega je bila polemika v par časopisih o papežu in Slovincih. Nikdo ne more tačiti, da papež nima velike besede, ne rečem pri Hitlerju, pač pa pri Mussoliniju, ker drugače bi ne dobil nazaj svoje države Vatikan City. In ali je imel eno dobro besedo za Slovence v zadnjih dvajsetih letih, tako kot jo je imel pred kratkim za francoske Žide? Ne da bi jaz vedel. Vedo pa najboljši naši Primorski Slovinci, ko so bili dolgo časa pod Mussolinijem in papeževu oblastjo. Sedaj vedo pa tudi drugi Slovinci, kako se papež poteguje zanje.

Z delom je tukaj bolj slabo, kar se tiče Little Fallsa, in tudi plače so na nizki stopnji in si eer zato, ker je tukaj malo voj-

VABILO!

Uljudo vabimo vse rajake na **IGRI IN ZABAVO** ki jih priredi Slo. pevski in dramski društvo "Domovina" v **Nedeljo, 29. NOV. 1942** Začetek ob 5. uri popoldne. v Slovenskem Narodnem domu 233 Irving Ave., Brooklyn, N.Y.

Prva igra: "MODERNA MINKA"
Druga igra: "GROWING PAINS"
kakor tudi različni nastopi S PETJEM
Vstopnina 50 centov, davek vključen.
Za obilen poset se priporoča: "Domovina".

ne industrije. Veliko ljudi pa dela od tukaj v sosednjem mestu Illion, kjer delajo puške in druge pritlikine za armado, pa tudi dobro zaslužijo. Nekaj naših pa dela tudi v Rome, N. Y., 30 milj od tukaj, na Air Port. Kot pravijo, bo ta Airport drugi največji v Združenih državah. Tam delajo naši, Mr. Masle, Mr. Cigale, Mr. Slivšek, in Mr. Gabrovšek. Jaz sem bil tam v nedeljo z ženo, Mr. in Mrs. Cigale in Mr. J. Miklauc. Mr. Cigale, ki tam dela, nam je pokazal tiste hiše, ki jih delajo za stanovalce, ki bodo imeli v okolici Airporta. Na Airportu pa nismo mogli priti, ker je vse zastraženo, od daleč se pa nič ne vidi, tako da nimam niti pojma, kako bo izgledal.

Nazaj grede smo se vstavili pri našem rojaku Mr. Trinka-haus v Oriskany, kjer obratuje Oriskany hotel. Kdo bi si mislil, da v tako malem mestecu kot je, pa je bilo tako zasedeno, da bi kmalu prostora ne dobili. Pa sem vprašal enega tujega, ali imajo kakšno proslavo, ker je toliko gostov, pa odgovoril mi je, da je vsako soboto in nedeljo tako polna. Gostje so bili vsi Amerikanci, plesali pa tudi kot za stavo. Mr. Trinka-haus si je izbral pravi prostor, in se tudi vidi koliko je še izboljšal prostore, odkar je tam. Mi z njim nismo mogli govoriti, ker je bil preveč zaposlen, izmenjali smo le par besed, pa drugi, ako bode imel kaj več časa.

Slovenski kongres v Clevelandu se bliža. Kar veselje je čitati slovensko časopisje (razen par privatnih izjem) ker se je ves slovenski narod združil, ne glede na versko, ali politično prepričanje, samo da bi rešil narod v domovini iz pod tujih jarmov. Slovinci in Slovenke, sedaj smo, oziroma naši rojaki v domovini v kritičnih časih. Sedaj je čas, da moramo pozabiti vse prejšnje razlike med nami, in delati samo za eno. To je: vsi skupaj za slovenski narod. Naš narod v domovini je majhen. In še tisti blizu uničenja, torej na delo, da rešimo, kar se še rešiti da! Mislim, da bo imel slovenski kongres to dejstvo v prvi vrsti pred očmi. Tako bo lahko slovenska zgodovina poznani rodovom pisala, da smo se kot en moč združili v obrambo svojega naroda.

Priloženo je \$1.00 za Slovensko pomožno akcijo, kateri znesek je daroval Frank Novak.

Frank Gregorin,
Little Falls, N. Y.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES
okolioma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

STORIMO, KAR JE NAJBOLJE MOGOČE

Menda smo vsi taki, da se nam porajajo različne misli in poskušamo prodreti vsak na svoj način v različne pojave, ki se goste okrog nas v življenju. Naša misel, preobložena z današnjo grozo, se ozira nazaj in išče in primerja v različne faze, ter vrta po preteklosti. Ozira se na krivice, ki so se dogajale. Tlačanstvo, mučenstva vseh vrst in ponižanje. Bila je taka gospoda kot baroni, grofje s svojimi valpti in beriči so glodali naše Slovence in ostale narode, kateri so jim prišli v past, dokler se ni zbral v verigi čen in je ista odletela pred pritiskom hotenja po svobodi in pravici.

To je bila "gospoda", ne gospoda postavljena za dobrobit človeštva, pač pa gospoda, ki se je po navadi odlikovala v očeh tiranov, po krutih činih ali pa so jim že postali nadležni v bližini, vsled svojega razuzdanega življenja in so jih poslali v dajne kraje, da se jih znebe izpred oči, ter se njih potratnost naloži na ramena izmognanih mas, katere niso bile zmogljive reči: Ne!

Ali ne slišimo danes o "gospodskem ljudstvu", ki ne pomeni nič drugega, kot tiste vrste tlačanstvo? Edina razlika je ta, da so takrat zahtevali in dobili desetino, danes pa hočejo vse. Takrat so zahtevali telo — danes pa zahtevajo dušo in telo z vsem, kar morejo dobiti poleg teh dveh. Misel človeka išče odgovor za vse to. Nepristano gre za tem odgovorom, ne samo med nami, pač pa povsod, ker krivice so se godile povsod, v večji ali manjši meri. Iz tega iskanja so prišli veliki ljudje, ki stoje kot mejniki v zgodovini človeštva. Vsa ta mejnikov nosi svoje vrste pomen. Mojster stoji ob svoji plošči z desetimi zapovedmi, kot človek, potem katerega se je dalo človeštvu smeri prave poti v življenju, katere niso bili zmogni izbrisati iz sveta vsi nasprotniki. Kristus je dal človeku krščanske pojme in smernice, ki vodijo v popolnejše človeštvo. Da je bila njegova vera v te smeri globoka, potrjuje to, ker je dal zanj svoje življenje. Vsa nasprotstva niso bila zmogljiva podreti tega, kar je

on zidal. Dasi se jih je izrabljalo in izkoriščalo v lastne namene in se jih odbijalo na vse načine, ga menda ni danes človeka z zdravo pametjo, ki bi skušal trditi, da niso bile pravilne in če bi stopile v veljavo danes, bi se težko dobil kdo, ki bi mogel oporekati. Toda kakor so dobre, se jim človeštvo približati ne da. To pa ni krivda Njega, ki jih je predložil človeku, pač pa krivda človeka, ki jih ni znal razumeti in jih ni vzel za resno toliko časa, da bi jih mogel podrobno spoznati. Marks in Lenin sta prišla za drugimi in pri vseh teh procesih smo si vzeli vsak le toliko, kolikor se je zdelo le nam samim v korist. Vzeli ali bolj rečeno poskušali smo vzeti samo dobroto, ki so se svetile jasno, da bodo nam materialno v prid, nismo pa hoteli sprejeti dolžnosti, ki jih tak način življenja zahteva. Zato pa nismo dobili ne tega in ne onega. Vse skupaj je bila samo neke vrste goljufija proti samim sebi.

Danes zopet stojimo pred samim seboj in pred dobo, ki se bo razvila iz te groze, ki nam govori še veliko glasneje, kakšno je življenje, ki se zida na prevarah, sovraštvu, pohlepu in častihlepnosti. Pred očmi nam stoji dejstva, ki nas ne smejo pustiti slepe in prav posebnost sedaj se moramo zanimati in učiti iz preteklosti, da pridemo sami k sebi, ne z namerom koristolovstva, ne z neupanjem in mrznjami v srečanju, pač pa ljudje ustvarjeni tako in s takimi čuti, da smo zmogni razsoditi in razločiti dobro od slabega in slediti poti, katero si bomo zažrtali. Vsa izmed nas ima v sebi nagube, in pred sodbo, vendar pa če vzamemo pravo pot, bo dovolj prostora, da se lahko srečamo, tudi če smo preobloženi z našim tovorom.

Slovinci bomo imeli svoj narodni kongres v Clevelandu 5. in 6. decembra. Mnogo ljudi se nekako prostodušno vpraša: Zakaj to? Kaj tega treba? Poskusimo si dobiti odgovor v nas samih in če se pogledimo, ga bomo dobili. Gospodsko ljudstvo je v Evropi na pohodu za dve ali tri leta. Naši ljudje tam nimajo moči, da bi dali

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNODRUSTVO za Greater New York in okolico, Inc.

Kdor izmed rojakov ali rojakin je član tega društva naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančna pojasnila. V neureti se šele spozna, kaj pomeni biti član dobrega društva.

TEKOM 30-LETNEGA POSLOVANJA je društvo izplačalo \$10,000. smrtnine in \$18,287 bolnine in ima v blagajni \$16,460.79.

Naloženi denar je: \$ 5000.00 Defense Bonds
\$ 4050.00 U. S. Savings Bonds
\$ 7416.79 naloženih v bankah

Skupno \$16,460.79

Odbor za Leto 1942:

Predsednik: MIHAEL UREK
32 Weirfield St.,
Brooklyn, N. Y.
Tajnik: JOSEPH POGACHNIK
589 Liberty Avenue
Williston Park, L. I.

Podpredsednik: ANDREJ IVANŠEK
250 Harmon St.,
Brooklyn, N. Y.
Blagajnik: ANTHONY CVETKOVICH
483 Seneca Avenue
Brooklyn, N. Y.

1. FRED VELEPEC
7235 — 67th Place
Glendale, L. I.
Nadzorniki: R. VINKO ZALOKAR
71-09 — 66th Street
Glendale, L. I.

III. JOHN YURKAS
406 Hilmord Street, Brooklyn, N. Y.

Arhivar: JOSEPH POGACHNIK, 680 Liberty Ave., Williston Park, L. I.

Društvo zbira vnoske četrto soboto v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

odgovor temu gospodskemu ljudstvu. Bes je, da dajajo svoje življenje v ta namen in dajajo svoje vse v dar domu na oltar, toda življenje tam je zelo poceni. Kdo se zmeni zanje, saj so mrtvi in tam jim mrtveci ne delajo toliko težav kot živl, zato so morali radi ali neradi prestopiti v mrtvo stanje, Mati, brat, sestra, otrok plaka za očeto, bratom, sovražnik se pa veseli.

Sovražnik se ne bo zavzel za te žrtve, on ne bo poskrbel, da se končno da pravica našim. Nasprotno, on bo poskrbel zato, da se gorje kolikor mogoče zakrije, in da se vsa stvar omili in pokaže v drugačni, sovražnik prijazni luči. Padli bodo slikani kot tolovaji, ubijalci, roparji in seveda tudi komunisti. Brez tega imena si že skoro misliti ne moremo nobene hudo-bije, dasiravno je to mleko postalo že precej vodeno, ker prav vse, kar se na svetu dogodi, da ima kak neprijeten duh, se enostavno porine v komunističen žakelj. Seveda so različni elementi na svetu. So taki, ki sovražijo cerkev, zopet drugi sovražijo bogate, drugi zopet črtijo berače, trgovce, delavske voditelje, delavce, kmete in kmetijske delavce, delavci zopet svoje voditelje, posebno kadar jim nalože naklade itd. Vsakemu izmed teh pa bi se zdelo zelo dobro, ko bi njih nasprotnika porinili v komunističen žakelj in ga pošteno osmešili. Tako približno je tam, seveda, to je le moje mnenje.

Ali bi ne bilo pravičnejše soditi po dejanjih posameznika, kot pa pokriti tako široko polje z eno samo plahto?

Slovenski kongres pa bo do kazal, da je slovenski narod Ameriki zmogljive prežreti in premestiti razlike v mišljenju in videti skupno stvar, ki mora biti storjena skupno. Skozi oči tega skupnega delovanja, če bo pridno, bodo Slovinci zmogni dobiti pot, ki bo vodila v boljše bodočnost, nam tu in prav posebno našim ljudem tam, kjer ravno sedaj ne moremo zahtevati, da bi mogli posevčati povojnemu stanju toliko pozornosti, kot sedanjosti.

Upajmo, ko naši močje in žene odidejo na ta zgodovinski sestanek, da bodo pustili orožje doma in se posvetili zadevi nesebično in se zavedali, da prisostvujejo živemu procesu demokracije, o kateri tako radi govorimo. Po mojem mnenju boste igrali vlogo, katere se zavedate samo iz narodnostnega etališa in jo boste igrali kot Slovenci in za Slovence, toda vsa stvar gre lahko globlje. Najmanjši narod med Slovani bo mogoče strogo opazoval in ne bi bilo nič čudno, če bi bilo naše dobro tudi dobro za dru-

ge narode, ki bodo morali iti skozi enake procese, kajti Amerika je čudežna dežela in vsak proces v notranjosti meja je tudi po navadi vpisan v knjigo ameriškega življenja. [Kar boste storili, storite kar najboljšje mogoče, potem bo storjeno dobro. Mi pa jim vsi želimo sreče in dalekovidnosti prav vsem in vsakemu posebej.

Ignac Musich.

KLIC K PRODAJI VOJNIH BONDOV

To je totalna vojna. To pomeni, da so v njej vojniki ne samo moški, temveč tudi ženske. Ta kratek poziv je namenjen ženam jugoslovanskega porekla v Ameriki, če so državljanke ali ne, da prinesejo svoj skromni delež k zmagi.

Naša vlada v Washingtonu vsak dan vabi narod, da kupuje vone bonde. Ta poziv prihaja skupinam vseh narodnosti.

V velikem newyorškem hotelu Commodore je postavljen United Nations' Victory Booth kjer prodajajo vojne bonde vsi pripadniki raznih narodov. Vsak narod ima svoj dan in bonde prodajajo samo žene v narodnih nošah.

Za jugoslovanske žene je določen vsak drug ponedeljek. Vse one, ki bi hotele pri tem sodelovati, naj se prijavijo na Miss Mary Vidošič, Friends of Yugoslavia, 11 West 57th St., New York, N. Y. Telefon Plaza 3-7291. Bonde prodajajo od 12 do 3. popoldne in od 5. do 10. zvečer.

Naš dan je v ponedeljek 30. novembra. Ne dajte, da bi vas žene drugih narodnosti prehitete.

Mary Vidošič.

Ni vprašanje koliko boste dali, samo dajte po svoji moči.

ODPOŠLJITE BOŽIČNO POŠTO ZGODAJ.

Newyorški poštni ravnatelj Albert Goldman opozarja, da se za božične praznike pošiljanje pisem poveča za 200 odstotkov. Pošta bo skrbela, da se pošiljanje brez zamude razpošlje, toda potrebno je, da pri tem tudi javnost sodeluje. Da pa bodo naslovniki o pravnem času mogli dobiti božična darila, pisma in dopisnice, poštni urad pozivlja, da običnostvogo daj kupuje in razpošlje božično pošiljate. Darila naj bi bila poslana saj 20. do 25. dni pred Božičem, vlati se, če so namenjena kaj bolj daleč.

44-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

AMERICAN FRATERNAL UNION

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti boleznim, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

Islandski ribič

ROMAN — Spisal PIERRE LOTI

11

Vse to mu je rada odpustila, saj se ve, kako si pomorščak včasih, kadar jih prime. Toda, če je imel dobre srece, čemu jo je prišel iskati, njo, ki ni nikdar mislila o tem, in zakaj jo je potem zapustil? Čemu jo je gledal vso oco s tistim lepim smehljajem, ki je bil videti tako prostodušen, čemu ji je govoril s tistim ljubeznivim glasom, zaupno kakor svoji zaročenki? Sedaj ni mogla pozabiti, ni mogla misliti na nobenega drugega. Ko je bila še otrok, so ji govorili, kadar so jo hoteli karati, da je pridna punčka, trnasta in samovoljna kakor nobena druga. In to ji je ostalo. Bila je sedaj pač že lepa mladenka, nekliko resna in ponosna, katere pa ni nihče izpremenil in ki je ostala v bistvu vedno enaka.

Po onem plesu ji je potekala zima v pričakovanju, da ga zopet vidi. A prišel ni niti, da bi se poslovil, predno je odšel na Island. Sedaj, ko njega ni bilo več tu, ni bilo zanjo ničesar na svetu več — do jeseni ko se zopet vrne. Ša takrat je imela narejene natančne načrte, da pride z njim na jasno.

S stolpa mestne hiše je udarila ura enajst — zazvenelo je enajst udarcev s tistim jasnim glasom, ki ga imajo zvonovi v tihih pomladnih nočeh.

Enajst, to je v Paimpolu že zelo pozno. Marjetica je zaprla slednji okno ter prižgala svetilko, da bi legla spat.

Ta Jan! Morda je bila to samo prirojena plahost! Ali pa, ker je bil tudi zelo ponosen, se je morda bal, da bi ga ne zavrnila, češ, da je zanj prebogata? Hotela ga je že sama vprašati, čisto enostavno, toda Silvester ji je dopovedoval, da to ne gre, da se to ne spodobi mlademu dekletu. Saj so v Paimpolu že kritikovali njeno vedenje in njeno obleko.

Odložila je obleko s tisto raztreseno počasnostjo sanjajočih deklic. Najprej mislinasto avbo, nato elegantno, po mestnem kroju narejeno krilo, katero je vrgla malomarno na stol.

Potem je prišla na vrsto dolgi gospodski modere, ki ji je čagal vsled svojega pariškega kroja ljudem toliko govoriti. Ko je bilo tako njeno telo prosto, je bilo videti lepše in popolnejše. Poprej je bilo stisnjeno in čez pas preozko, sedaj je pa zadobilo svoje naravne oblike, ki so bile lepe in dovršene, kakor na mramornem kipu. Kakor se je preglabala, so se izpreminjale črte njenih oblik, in bile so lepe in vseh legah.

Majhna svetilka, ki je sama brlela v tej pozni uri, je nekoliko skrivnostno osvetljevala njene rame in prsi, te krasne prsi, katerih se ni videlo nobeno oko in ki najbrž zastoj ovrne, ne do bi jih kdo občudoval, ker jih ta Jan noče zase.

Marjetica je vedela, da je njen obraz lep, toda o lepoti svojega telesa ni nič slutila. Sicer je pa ta lepota v tem kotu Bretanije, pri hčerah islandskih običev, skoro nekaj navadnega, niti opazijo je ne več, in celo lahkomiselnejše med njimi bi se sramovale kazati jo ali se z njo ponasati. Ne, samo rafinirane ženske po mestih smatrajo te stvari za tako važne, da jih dajejo upodabljati ali slikati.

Začela si je odvijati svoje lepe lase, ki so bili zvezani nad ušesi, in dve kiti sta padli po hitu kakor dve težki kači. Zvili jih je zopet na temenu — tako je bilo pripravnejše za ponoči — in sedaj je bila s svojim ozkim profilom podobna rimski devici.

Roki sta jej ostali sklenjeni nad glavo; še vedno si je grizla ustnice, in med drobnimi prsti je mečkala konce svojih svetlih las — kakor otrok, ki razdira igračo in misli na druge stvari. Potem jih je zopet pustila, da so padle po ramah, ter jih začela hitro, nestrpno razpletati, in kmalu je bila vsa zavita vanje, tja do ledij, podobna drušnji sredi gaja.

In potem je vendar prišel spavec, vkljub vsej ljubezni in jokavosti. Vrgla se je na posteljo ter si zakrila obraz s svilenim zastorom svojih las, ki so bili sedaj razprostrti kakor tančica.

V svoji koči v Ploubazlanecu je bila ravnokar zaspala tudi babica Moan starica, že n avčeru življenja; spala je ono ledeno spanje starikov ter mislila na svojega vnuka in na smrt.

Ob šestem času pa sta prepevala na krovu "Marije" na daljnem Severnem morju, ki je bilo ta večer zelo nemirno, Jan in Silvester po katerih sta koprnile dve sreci, prepevala sta pesemce in veselo ribarila pri bledem dnevu, ki ni imel konca.

Nekako mesec pozneje. V juniju.

Krog Islanda tisto čudovito vreme, ki ga imenujejo mornarji "bledo tišino". Nč se ne gane v zraku, kakor da so vsi vetrovi utrjeni, mrtvi.

Nebu se je zagrnilo v velik belkast plašč, ki je bil niže proti obzorju temnejši ter prehajal v svinčeno sivo barvo z motnimi cinastimi nijansami. In epodaj v lenih, vodah je sijal bled odsev, ki je bil mučen za oči ter vzbujal nekaj kakor mraz. Komaj da se je morje nalahko gibalo, v neznatnih, izpremenjenih se krogih, kakor bi kdo dihal na zvealo. Zdelo se je, da je pokrita vsa ta svetla ravan z nedoločnimi risarjami, ki so se spajale druga z drugo, se razdirale, izpreminjale in naglo izginjale.

Je-li bil to večer ali večno jutro, ni bilo mogoče določiti. Na nebu je sijalo večno sonce, ki ni več naznanjalo časa in uri; stalo je tu kakor kralj nad slabim sijajem vseh teh mrtvih stvari, velika krogla, skoro brez obrisov, povečana s svojim motnim "obročem" v neskončnost.

Jan in Silvester sta ribarila drug ob drugem ter prepevala "Jean Francois de Nantes", pesem, ki se ni nikdar nehala. Zabavala sta se sama nad monotonostjo svojega petja, namečikava sta si ter se smejala svoji otročjosti. Toda začudenja sta vendar vedno na novo ter skušala položiti v pesem vselej kak drug naglas.

Njuna lica so bila rožnata v tem svežem, a s soljo prepojenem vzduhu. Ta zrak, ki sta ga dihalata tu, je bil oživljajoč in deviški. Zato sta ga srkala v polnih, krepkih požirkih, saj je zrak izvir vse moči in vsega življenja.

(Nadaljevanje prihodnjich)

SOBOTNE MISLI

Piše IVAN BUKOVINSKI
Pittsburgh, Pa.

Vsak pravi domoljub pozdravlja idejo Slovenskega narodnega kongresa, ki se vrši v par tednih v naši ameriški metropoli Clevelandu. Saj je upati, da bo ta skupščina storila kaj v korist naše od sovragov poteptane in razdejane stare domovine, oziroma začrtala v ta namen pot k skupnemu in čimbolj uspešnemu delu. Skoda le, da se kongres ne drži v začetku januarja raje nego začetkom decembra, in sicer iz naslednjega razloga: Na kongres so povabljeni zastopniki vseh podpornih, prosvetnih ter drugih organizacij, društev in klubov. Vse take ustanove pa držijo svoje letne glavne seje tekom decembra in ker k tem letnim zborovanjem dospe navadno dosti članov, bi bila najlepša prilika, za izvolitev delegatov ali zastopnikov za ta Slovenski kongres. To je moje osebno mnenje, sicer pa želim kongresu kar največ uspeha v naporu za pomoč našega trpečega, križanega naroda v stari domovini.

Prihodnji teden bomo praznovali Thanksgiving Day ali Zahvalni dan in sicer z mešanimi občutki s ozirom na sedanje svetovno klanje. Upajmo, da bomo že prihodnje leto obhajali ta dan v spomin na zmagovito Zdrženih narodov nad skupnim sovražnikom in v zahvalo za zopetno osvoboditev v zaslužjenih narodov. Upamo, da bodo naši fantje, ki so danes v vojskih taboriščih ali na bojnih poljanah slavili prihodnji Zahvalni dan zopet v krogu svojih prijateljev in domačih rodbin. Upajmo, da bo že drugo leto na ta dan odmeval po naših svetovnih hvalospev: "Te Deum Laudamus" v zahvalo za zopet upostavljen svetovni mir ki edini bo omogočil v okvirju resnične demokracije in osebne svobode pot k napredku, razvoju in vsestranskemu izboljšanju cele človeške družbe.

Bolje je odkriti sovražnika, nego hinavskega prijatelja. Tu di sovražniki so človeku v korist. Spomnijo ga namreč njegovih napak, česar prijatelji ne store.

Starost bi bila največji zaklad, ako bi ostal človek vedno mlad.

Metla je koristno domače orodje, zlasti če živa svaga okoli lastnega praga.

Resnična dušna sreča obstoji v tem, da pomagáš do sreče drugim ljudem.

Nekoč sem čital v neki restavraciji napis: "If we please you, tell your friends; if not, tell us." In pred kratkim v nekem drugem lokalu, oglašec se grede od dela na skodelico kave: "If we please you, tell your friends; if not, keep quiet." Kateri napis je bolj pravilen in logičen, lahko vsakdo ugane, in ko sem na to nedoslednost opozoril lastnika, sem bil gotov, da bo mojega mnenja, toda mi v moje začudenje odvrne: Ampak mi nočemo slišati, da je kdo nezadovoljen. Za kogar ni, pa naj nas v miru pusti. Da, prav piše Tone Terbovec.

JESTVINE ZA ZAHVALNI DAN.

Piše Milicent Mills.
Menda ni nobenih tako dobrih jestvin, ki bi mogle pomagati vzdrževati moralo, kot razveseliti naše vojake za Zahvalni dan s tem, kar smo sami spekli. Vojaki imajo sicer kot plošno znano, izborno hrano, toda kaka stvar z doma jih vendarle še najbolj razveseli. Seveda je treba za pošiljatev izbrati take jestvine, ki se ne spridijo.

Iz poročil nam je znano, da imajo vojaki najrajši chocolate cookies, brownies, fudge itd.

Fudge Covered Dates.

2 skodelici sladkorja
1 ali 2 tablici čokolade
1/8 čajne žličke cream of tartar
ali 2 žlički corn syrup.
2/3 skodelice mleka
1 žlička vanilje
2 žlički presnega masla
datlji rezani na polovico.

Mešaj sladkor, mleko, zmleto čokolado, cream of tartar ali corn syrup in počasi kuhaj; mešaj, da je vse dobro zmešano. Zavri pri 238 stopinjah. Vzeml iz peči, dodaj masla, toda ga ne zmešaj. Ko je mlačno, dodaj vaniljo in stepi, da se peni, to je, dokler svetlost izgine in fudge bo imel svojo obliko, ako pada iz žlice.

Položi datlje v presledkih na krožnik. Kani žlico fudge na vsako polovico datlja. To na se mora delati naglo, da se fudge ne strdi v ponvi. Boljšo je, da ostane ponev v večji ponvi, v kateri je vroča voda.

Raisin filled Cookies.

1 skodelica sladkorja
1/2 skodelice shortening
1 jajce
1/2 skodelice mleka
1/2 skodelice moke
3 žličke kvasa
1/2 žličke soli
1 žlička vanilje.

Mešaj, tanko razvaljaj, razrezi in položi v namazano ponev, deni čajno žličko maseva na vsak cookie in ne pusti, da se razleže do roba, položi drugi cookie na vti, stisni robove in peči v plitvi ponvi pri vročini 380 do 390 stopinj.

tell us." In pred kratkim v nekem drugem lokalu, oglašec se grede od dela na skodelico kave: "If we please you, tell your friends; if not, keep quiet." Kateri napis je bolj pravilen in logičen, lahko vsakdo ugane, in ko sem na to nedoslednost opozoril lastnika, sem bil gotov, da bo mojega mnenja, toda mi v moje začudenje odvrne: Ampak mi nočemo slišati, da je kdo nezadovoljen. Za kogar ni, pa naj nas v miru pusti. Da, prav piše Tone Terbovec.

Vsak po svoje!

Le še kaj več takih vesti

Tokio, 16. nov. — Vest povzeta po radijskem poročilu iz Tokija se glasi, da se bo vršil prihodnji petek v tokijskem velikem templju slovesni pogreb japonskega poveljujočega generala, ki je vodil japonske čete v Borneo, kjer je bil tudi v letalski nesreči ubit. Pogreb se bo vršil s polnimi vojaškimi ceremonijami in častmi.

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO.

Po daljši boleznii je preminil na svojem domu poznani Anton Zorko. Dosegel je častitljivo starost 80 let. Tukaj zapuščata soprogo Ano, roj. Juršič, sina Martina, hčere Anno, omož. Petrovič, Alberto in Matildo, omoženo Cote, pet vnukov in več drugih sorodnikov. Doma je bil iz Artiča na Štajerskem kjer zapuščata več sorodnikov. V Ameriki se je nahajal 49 let.

Po kratki in mučni bolezni za pljučnico je preminil na svojem domu splošno poznani Jerry Jankovič, star 45 let. Tukaj zapuščata žalujočo soprogo

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Pinčgar)

POUČNI SPISI

ANGLJSKO SLOVENSKO BERILO (F. J. Kern) — Zvezano

Cena \$2.—

Godišni državljani naj naročijo knjižico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjižici so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca.

Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Dumar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjižica za vsakega živinozdravnika; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.

Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami.

Cena \$1.—

V KREMPLJIH INKVIZICIJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani.

Cena \$2.—

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

"ODPRTA NOC IN DAN SO GROBA VRATA..."

V Chicagu, Ill., je dne 8. decembra preminil rojak Joseph Jane, v starosti 72 let in doma od Šmarja pri Ljubljani. V Ameriki je živel okrog 44 let in vs ta čas je bival v južnem delu Chicaga (Pullman). Bil je vdovec in zapuščal štiri oženje sineve, od katerih je eden zdravnik, drugi pa lekarnar.

V Albii, Iowa je zadnji teden umrla Mrs. Mary Zajc, v starosti 58 let. Doma je bila iz Trzina in je prišla v Ameriko pred 22 leti. Zapuščala žalujočega moža in dva sinova.

V Joliet, Ill., je dne 7. dec. umrl Frank Sterniša, star 55 let in doma od Žužemberka. Bil je samski in v Ameriki je živel 30 let in zapuščal sestro.

Uradna vest se glasi, da je bil v bojih na Solomoni ubit saržant Rudolf Malnar, sin bivšega trgovca iz Joliet, ki je že šest let služil v ameriški mornarici.

V Evelethu, Minn. je pred dnevi umrl rojak John Škrinar, v starosti 62 let. Zapuščal ženo, sedem sinov in tri hčere.

AVTINA NESREČA.

Zadnje dni je na Elyju, Minn. vlak zadel na križišču avto, v katerem sta se pešjala John Segar in njegov sin John. Oče je bil le lahko pobit in odvedli so ga na dom, sin pa je težko poškodovan in se nahaja v bolnišnici.

Najnovejša izdaja splošno znane slovenske koračnice

SOLDIERS ON PARADE

(MLADI VOJAKI) Priredil za

PIANO HARMONIKO

Jerry W. Koprivšek

Cena 40 centov

Naročila lahko pošljite na Slovenic Publishing Co 216 W. 18th St., N. Y. C.

